

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2026.2.7>

ВАНДІН Є.В.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ ПРОЄКТУ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ НА 2026–2030 РОКИ)

DIRECTIONS FOR IMPROVING ANTI-CORRUPTION LEGISLATION (BASED ON THE RESULTS OF THE ANALYSIS OF THE DRAFT ANTI-CORRUPTION STRATEGY FOR 2026–2030)

У статті зазначається, що не дивлячись на певні успіхи у запобіганні та протидії корупції, результати проведених соціологічних досліджень засвідчують протягом останніх трьох років поспіль у рейтингу ключових суспільних проблем корупція продовжує залишатися на другому місці серед основних проблем в Україні після збройної агресії РФ. На сьогодні інститути влади та громадянського суспільства все ще лишаються слабкими і неефективними, а політичне життя погано організованим, в розвитку демократії виявилися значні проблеми і деформації, серед громадськості поширене занепокоєння рівнем надійності політиків та доброчесності державних інститутів. Попри реалізацію низки попередніх антикорупційних стратегій та підготовку проєкту Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки, нормативного врегулювання все ще потребують окремі напрямки запобігання та протидії корупції, які не знайшли у них свого відображення. До них належать: нормативне закріплення етичних стандартів поведінки для керівництва політичних партій, а також народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування з одночасним створенням дієвих інструментів притягнення до відповідальності за їх не дотримання; реформування інституту уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та протидії корупції; впровадження рекомендацій Європейської Комісії за результатами підготовленого нею Звіту щодо виконання Україною плану дій по євроінтеграції, які стосуються судової влади; подальше впровадження принципів доброчесності для державних службовців та працівників органів правопорядку, у тому числі через реалізацію різних методів їх перевірки, зокрема шляхом моніторингу способу життя; продовження впровадження цифрової трансформації в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, а також створення зручних цифрових інструментів для громадян і бізнесу; посилення правових гарантій захисту викривача та врегулювання їх процедурної складової у розкритті та розслідуванні злочинів; удосконалення законодавчих засад проведення конкурсів на посади голів Національної поліції України та Державного бюро розслідувань.

Ключові слова: Антикорупційна стратегія, антикорупційне законодавство, запобігання корупції, викривач, доброчесність, уповноважений підрозділ (особа) з питань запобігання та протидії корупції.

The article notes that despite some success in preventing and combating corruption, the results of sociological research show that over the past three years in a row in the ranking of key social problems, corruption continues to be in second place among the main problems in Ukraine after the armed aggression of the Russian Federation. Today,

© ВАНДІН Є.В. – кандидат юридичних наук, здобувач (Науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Навчально-наукового інституту поліцейської діяльності, Національна академія внутрішніх справ) <https://orcid.org/0009-0002-6418-987X>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

government institutions and civil society still remain weak and ineffective, and political life is poorly organized, significant problems and deformations have been revealed in the development of democracy, and there is widespread concern among the public about the level of reliability of politicians and the integrity of state institutions. Despite the implementation of a number of previous anti-corruption strategies and the preparation of a draft Anti-Corruption Strategy for 2026–2030, certain areas of preventing and combating corruption that have not been reflected in them still require regulatory regulation. These include: regulatory consolidation of ethical standards of conduct for the leadership of political parties, as well as People's deputies of Ukraine, deputies of local councils and elected officials of local self-government, while simultaneously creating effective instruments for holding accountable for their failure to comply; reforming the institution of authorized units (persons) on the prevention and counteraction of corruption; implementing the recommendations of the European Commission based on the results of the Report prepared by it on the implementation of the European Integration Action Plan by Ukraine, which concern the judiciary; further implementation of the principles of integrity for civil servants and law enforcement officers, including through the implementation of various methods of their verification, in particular through lifestyle monitoring; continuing to implement digital transformation in the activities of state authorities and local self-government bodies, as well as creating convenient digital tools for citizens and businesses; strengthening legal guarantees for the protection of whistleblowers and regulating their procedural component in the detection and investigation of crimes; improving the legislative framework for conducting competitions for the positions of heads of the National Police of Ukraine and the State Bureau of Investigation.

Key words: *Anti-corruption strategy, anti-corruption legislation, corruption prevention, whistleblower, integrity, authorized unit (person) for the prevention and counteraction of corruption.*

Постановка проблематики. На нинішньому етапі розвитку суспільних відносин, питань боротьби із корупцією є надзвичайно важливими для України, яка виборола свою незалежність і утвердилась як самостійна держава у світовому співтоваристві. Сталість демократичного розвитку нашої країни у значній мірі залежить від втілення у всі ланки державного механізму принципів законності та справедливості, неухильного додержання всіма державними службовцями приписів норм прав, подолання випадків хабарництва, незаконного одержання посадовими особами матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг.

За роки незалежності Україна досягла певних та реальних успіхів у запобігання ті протидії корупції, зокрема, завершено первинну стадію формування антикорупційного законодавства. Створено розгалужену інституційну систему (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд, Агентство з розшуку та менеджменту активів), впроваджено унікальні цифрові інструменти фінансового контролю та декларування, прийнято майже сто антикорупційних законодавчих й інших нормативно-правових актів.

Водночас динаміка суспільних відносин та виклики воєнного стану виявили низку системних дефектів, правових колізій та прогалин у діючому законодавстві. Оприлюдненні Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) результати соціологічного дослідження «Корупція в Україні 2025: розуміння, сприйняття, поширеність» засвідчують, що у 2025 році в рейтингу ключових суспільних проблем корупція третій рік поспіль продовжує залишатися на другому місці серед основних проблем в Україні після збройної агресії РФ. Актуальність корупції як проблеми залишається високою: 72,2% громадян назвали її «дуже серйозною» проблемою [1, с. 5]. Результати проведеного соціологічного дослідження засвідчують, що на сьогодні інститути влади та громадянського суспільства все ще лишаються слабкими і неефективними, а політичне життя погано організованим, в розвитку демократії виявилися значні проблеми і деформації, серед громадськості поширене занепокоєння рівнем надійності політиків та доброчесності державних інститутів.

Зазначена проблематика, а також подальші шляхи нашої держави, спрямовані на європейську та євроатлантичну інтеграцію, які набули безповоротного характеру, вимагають кардинального переосмислення та модернізації національної системи стримувань і противаг,

ключовим елементом якої є запобігання та протидія корупції, що засвідчує про актуальність вказаної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання реформування різноманітних аспектів антикорупційного законодавства та оптимізації діяльності суб'єктів запобігання корупції було предметом дослідження таких провідних вітчизняних науковців, як Н. В. Добрянська [2], яка визначила низку комплексних заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування антикорупційних інституцій та успішної реалізації положень Антикорупційної стратегії; О. С. Старенький [3], який приділив увагу на подальшому організаційному, кадровому та нормативному вимірам інституційного розвитку НАЗК та обґрунтував необхідність нормативного закріплення обов'язкового характеру підзаконних нормативно-правових актів НАЗК та інституціоналізації системної антикорупційної експертизи законопроектів у сферах із підвищеним рівнем корупційних ризиків як передумови підвищення якості правотворчої діяльності та запобігання відтворенню корупційних ризиків; Л. С. Любохинець, Н. П. Танасієнко, О. В. Поплавська [4], якими висвітлено напрями підвищення ефективності запобігання корупції шляхом посилення інституційної спроможності, розвитку культури доброчесності та інтеграції цифрових механізмів прозорості; М. Г. Кравченко, Л. М. Артемова [5], якими пропонується залучення громадськості до заходів щодо запобігання корупції через діалог держави з антикорупційними громадськими організаціями, В. В. Комашко, С. О. Кравченко [6], які вказують на необхідність змінити стратегічний підхід до антикорупційної політики, що має реально спрямовуватися на запобігання корупції шляхом зосередження уваги на системному виконанні заходів за всіма напрямками Антикорупційної програми щодо усунення причин та умов корупції, а також інші. Проте, попри вагомий внесок зазначених авторів, потребує комплексного бачення на інші напрями удосконалення антикорупційного законодавства.

Метою статті є наукове обґрунтування концептуальних напрямів удосконалення антикорупційного законодавства України шляхом аналізу правових колізій, виокремлення системних проблем у діяльності суб'єктів запобігання корупції та формулювання конкретних пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося, корупція залишається надзвичайно серйозною проблемою для України, а зростання масштабів цього явища знищує моральні засади нашого суспільства, негативно впливає на правову і соціальну захищеність громадян, несе загрозу нашій державі та її безпеці, знижує авторитет України на міжнародному рівні тощо. Проблематика, пов'язана з корупцією, у більшості випадків стосується не так званої «побутової» корупції, яка суттєво зменшилась, а корупції в органах державної влади, через присутність цього явища у більшості управлінських структур. Про зменшення рівні побутової корупції засвідчують результати дослідження Київського міжнародного інституту соціології [7], зокрема:

- частка населення, яка мала досвід корупції, тобто мала справу з будь-якою формою корупції принаймні раз на рік, зменшилась у 3,8 рази (з 70,7% у 2015 році до 18,7% у 2024 році);
- істотне зменшення корупційного досвіду у послугах, що надаються у державних і комунальних сферах (наприклад, зменшення у двічі досвіду корупційних дій у процесі одержання медичних послуг (з 59,8% у 2015 році до 28,5% у 2024 році) та відчутний прогрес зменшення досвіду корупційних дій спостерігається в освіті, наданні адміністративних послуг тощо).

Також у 2025 році поліпилися оцінки щодо змін в ситуації з корупцією в Україні: вперше з 2022 року зафіксовано позитивні зрушення у сприйнятті динаміки корупції в державі обома групами респондентів (після стрімкого збільшення у 2023–2024 роках частки тих, хто зазначав зростання рівня корупції) [1, с. 7].

Оскільки корупція – є складним соціальним явищем, що негативно впливає на всі аспекти політичного і соціально-економічного розвитку суспільства і держави, потребує комплексності у протидії цьому явищу, що вимагає одночасного розв'язання низки проблем, зокрема найбільш поширених – законодавчих, економічних, організаційно-управлінських, культурно-побутових тощо. Разом з тим, як зазначає В. А. Біленко, хоча антикорупційне законодавство й було створено, але військова агресія та сучасні реалії потребують внесення змін і вдосконалення державної антикорупційної політики загалом [8, с. 244].

На відсутності чіткої законодавчої та інституційної основи для формування і реалізації антикорупційної політики, проблемах безсистемних змін до законодавства у сфері запобігання та протидії корупції, що негативно впливають на ефективність правозастосування та необхідності удосконалення положень нормативних актів та їх проєктів для усунення можливих корупціогенних факторів, наголошується в Антикорупційній стратегії на 2014–2017 роки [9] та

Антикорупційній стратегії на 2021–2025 роки [10]. Вказаний недолік має вирішити Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки, проєкт якої 15 травня 2026 року Кабінет Міністрів України схвалив та передав на розгляд Верховної Ради України у вигляді проєкту Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2026–2030 роки». Зокрема ключові зміни Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки полягають у переході від фрагментованих антикорупційних ініціатив до єдиної п'ятирічної стратегії, яка має обов'язковий характер для всіх органів державної влади. Метою вказаної антикорупційної стратегії визначено суттєве зниження рівня корупції в Україні, утвердження та розвиток принципів демократії, верховенства права та належного врядування, забезпечення економічного і соціального розвитку, а також сприяння набуттю Україною повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору [11].

Задля досягнення зазначеної мети у цій антикорупційній стратегії застосовується концептуальний підхід, який полягає в одночасному забезпеченні реалізації двох стратегічно важливих завдань:

1) забезпечення високої ефективності та постійного розвитку загальної системи запобігання та протидії корупції;

2) мінімізація корупції у найбільш уражених корупцією та стратегічно важливих сферах, насамперед шляхом проведення системних галузевих реформ, які відповідають актам законодавства Європейського Союзу та впроваджують найкращі світові практики.

Проєктом Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки значно розширено пріоритетні сфери держави, де найбільш поширена корупція, і відповідно, куди повинні бути спрямовані основні заходи щодо її викорінювання – судоустрій і статус суддів; прокуратура, правопорядок і протидія кримінальним правопорушенням; оборона; адвокатура та правнича допомога; будівництво, та інфраструктура; відновлення; енергетика; публічні закупівлі; державне регулювання та контроль у сфері економіки; оподаткування; митна справа; надзорно-виконавчий процес; земельна сфера; аграрна сфера; охорона здоров'я; освіта і наука [12].

Особливістю нової антикорупційної стратегії є формування понад 400 очікуваних стратегічних результатів, які деталізують ключові напрями антикорупційної політики та переводять їх у вимірювані зміни. Йдеться про конкретизацію реформ у різних секторах із прив'язкою до індикаторів виконання. Такий підхід має забезпечити перехід від загальних декларацій до перевірюваних результатів і стати основою для формування Державної антикорупційної програми з чіткими KPI, строками та відповідальними виконавцями, зазначають автори ініціативи. Змінюється й модель координації: законопроект передбачає чіткішу взаємодію між органами влади, усунення дублювання функцій і посилення відповідальності за досягнення результатів антикорупційної політики. Важливою частиною автори законопроекту називають прив'язку до міжнародних зобов'язань України. Стратегія інтегрується у механізми Ukraine Facility, дорожню карту верховенства права та рекомендації Єврокомісії, що робить її частиною євроінтеграційного процесу [13].

Водночас необхідно звернути увагу, що окремі важливі напрями запобігання та протидії корупції не увійшли до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки. Перш за все це стосується політичної корупції. Не є таємницею, що корупція у військовій сфері, в оборонно-промисловому комплексі становить пряму загрозу національній безпеці. Проте варто розуміти, що такого характеру та масштабу корупція просто неможлива без її функціональної підтримки на найвищому політичному рівні, що ставить питання про політичну корупцію як одну з ключових проблем для сучасного українського суспільства і держави [14, с. 18–19].

З огляду на це критично важливо дослідити правові межі політичної корупції та загрози фінансового тиску на партії. Пріоритетами мають стати посилення фінансової підзвітності політичних сил та реформування системи державного моніторингу їхніх коштів. Також потребує закріплення на законодавчому рівні стандартів етичної поведінки керівництва політичних партій, народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування з одночасним запровадженням механізмів притягнення до відповідальності за їх порушення.

Підлягає реформуванню інститут уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання корупції як незалежна, доброчесна мережа на основі зрозумілих та ефективних стандартів діяльності та одночасно дієвий, технологічний та високопрофесійний інструмент превентивної державної політики. З цією метою необхідно законодавчо закріпити діджиталізацію діяльності вказаного інституту, зокрема щодо отримання спрощеного доступу до визначених державних реєстрів та інформаційних систем для оперативної перевірки конфлікту інтересів та ознак порушення процедур у закупівлях. Впровадження єдиних сертифікаційних безкоштовних

програм підвищення кваліфікації уповноважених осіб з питань запобігання корупції (зокрема, на основі міжнародних стандартів антикорупційного комплаєнсу ISO 37001), регулярне оцінювання доброчесності самих уповноважених та оцінка їхньої діяльності за реальними показниками ефективності (KPI).

Як зазначалося вище, проектом Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки визначено пріоритетні сфери держави, де найбільш поширена корупція, і відповідно, куди повинні бути спрямовані основні заходи щодо її викорінення, серед яких необхідно відмітити судоустрій та статус суддів. За даними Економічного індексу верховенства права через недостатній рівень розвитку верховенства права Україна недоотримує від 14,8 до 45,3 млрд доларів США. Не в останню чергу, такий стан розвитку зумовлений залежністю судів від політичної влади та поширеністю корупції на всіх рівнях судочинства [15].

Україна подала заявку на членство в ЄС, де основоположними цінностями є верховенство права та повага до прав людини, а ефективна (незалежна, якісна та дієва) судова система та нульова толерантність до корупції в суспільстві мають першорядне значення. Разом з тим 30 жовтня 2024 року Європейська Комісія оприлюднила звіт щодо виконання Україною плану дій по євроінтеграції, в якому 66 разів звертається увага на стан боротьби з корупцією [16]. Міжнародними експертами звернена увага на необхідності прискорити повноцінне виконання семи базових антикорупційних рекомендацій Єврокомісії, серед яких низка стосується й судової влади, а саме: переглянути наявні строки досудового розслідування та вилучити з Кримінального процесуального кодексу України положення про автоматичне закриття справ; вжити ефективних заходів для усунення корупційних ризиків у Верховному Суді; збільшити кількість суддів та адміністративного персоналу Вищого антикорупційного суду; продовжити докладати зусилля для покращення результатів розгляду справ щодо корупції на високому рівні, включаючи арешт та конфіскацію злочинних активів, зосередившись на справах щодо високопосадовців і резонансних справах, які стосуються системної корупції в найбільш важливих секторах та установах; визначити більш чітко дисциплінарні правопорушення, пов'язані з поведінкою суддів, відповідно до рекомендацій GRECO; для посилення підзвітності судової влади та довіри до неї з боку суспільства, Україна має ухвалити законодавство, яке перегляне систему декларацій доброчесності суддів. Оновлена система має передбачати для суддів вищих судів тимчасову, але змістовну процедуру перевірки із залученням незалежних експертів [16].

Також потребує реформування проходження державної служби, зокрема щодо реформування системи відбору та кар'єрного просування, подальше впровадження інституту доброчесності, цифровізація публічних процедур. Вказане обумовлює необхідність внесення змін до Закону України «Про державну службу» [17] в частині запровадження обов'язкового періодичного (не рідше одного разу на три роки) комп'ютеризоване тестування на лояльність та доброчесність для посадовців категорій «А» та «Б», а також для осіб, чий посади пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків. Результати таких тестів мають стати підставою для кадрового просування або проведення службового розслідування.

Важливим заходом, спрямованим на протидію корупції, є формування єдиних критеріїв доброчесності для працівників органів правопорядку та прокуратури, що визначено у пункті 4.5. Розділу II Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки», який схвалено Указом Президента України № 273/2023 від 11 травня 2023 року, де передбачено «удосконалення механізмів внутрішнього контролю та запобігання корупції, застосування єдиних критеріїв і стандартів доброчесності для перевірки співробітників усіх органів правопорядку та прокуратури, а також їхнього постійного моніторингу» [18]. Впровадження принципів доброчесності для державних службовців та працівників органів правопорядку повинно відбуватися через реалізацію різних методів перевірки на доброчесність, а також шляхом проведення моніторингу способу їх життя.

Продовжити заходи щодо мінімізації так званої «побутової» корупції. Як вірно вказує А. В. Дзевелюк цифрова трансформація публічного адміністрування в Україні є не просто технічним процесом оцифрування даних, а системною зміною парадигми управління, яка виступає дієвим превентивним механізмом запобігання корупції [19, с. 74]. З цієї метою необхідно закріпити в адміністративному законодавстві обов'язковий перехід усіх дозвільних та ліцензійних процедур виключно в електронну форму (через систему «Дія» та профільні реєстри). Будь-який прямий фізичний чи усний контакт між заявником та посадовцем у процесі надання адміністративних послуг має бути законодавчо виключений. Впровадити алгоритми автоматичного ухвалення рішень (на основі заданих критеріїв) у сферах реєстраційних дій, митного оформлення

стандартних вантажів та видачі дозволів. Якщо заявник відповідає всім критеріям у базі даних, система видає дозвіл автоматично, без розгляду заяви конкретним чиновником. Впровадження цифрової трансформації в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, а також створення зручних цифрових інструментів для громадян і бізнесу мають мінімізувати корупційні прояви корупції через прозорість публічних процесів, відкритість даних.

Особливу увагу необхідно приділити формуванню у свідомості населення негативного ставлення до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права, що повинно, з однієї сторони, знизити рівень толерування корупції в Україні, а з іншої – підвищити рівень обізнаності громадян, які усвідомлюють важливість стандартів доброчесної та етичної поведінки публічних службовців. Для захисту викривачів необхідно внести зміни та доповнення до Кодексу законів про працю України та Цивільного процесуального кодексу України, закріпивши презумпцію переслідування викривача. Якщо роботодавець застосовує до викривача певні заходи примусу (дисциплінарне стягнення, переводить на іншу посаду чи звільняє протягом трьох років після подання повідомлення про корупцію), саме роботодавець зобов'язаний провести в суді, що це рішення жодним чином не пов'язане з антикорупційною діяльністю працівника.

Ми погоджуємося з пропозиціями О. П. Хамходера та Т. М. Снісарчук [20] в частині синхронізації норм Закону України «Про запобігання корупції» [21] та статті 130¹ Кримінального процесуального кодексу України [22] щодо участі викривача у розкритті злочину, оптимізація підстав виплати йому винагороди, вдосконалення критеріїв виплати винагороди; з'ясування і поширення вірного розуміння кола осіб, які не можуть претендувати на винагороду. Також пропонується знизити поріг розміру корупційного злочину, за викриття якого гарантується виплата (сьогодні це сума, що у 5000 і більше разів перевищує прожитковий мінімум), та автоматизувати процес виплати відсотків від конфіскованого майна без необхідності проходження тривалих додаткових судових процедур.

Важливою компонентною складовою запобігання та протидії корупції в Україні є подальше реформування органів правопорядку. На сьогодні існують певні прогалини нормативно-правового регулювання добору керівників Національної поліції України та Державного бюро розслідувань, що суперечить наполегливим рекомендаціям міжнародних партнерів щодо впровадження прозорих меритократичних конкурсів [23]. Вказане повинно навіювати використання Державного бюро розслідувань як інструмент міжвідомчого протистояння, що відбувалося протягом 2025–2026 років.

Висновки. Підводячи підсумки зазначим, що ефективна боротьба з корупцією можлива лише за умов створення та реалізації належної системи законодавчого та організаційно-управлінського забезпечення здійснення реформ, спрямованих на запобігання корупції та активну участь у них громадянськості, що знайшло свою реалізацію в низці антикорупційних стратегіях на 2014–2017 роки, на 2021–2025 роки та проєкті на 2026–2030 роки.

Водночас необхідно звернути увагу, що окремі важливі напрями запобігання та протидії корупції не увійшли до Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки: 1) закріплення на законодавчому рівні стандартів етичної поведінки керівництва політичних партій, народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування з одночасним запровадженням механізмів притягнення до відповідальності за їх порушення; 2) реформуванню інституту уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання корупції; 3) повноцінне реалізація рекомендацій Європейської Комісії, які передбачені Звітом щодо виконання Україною плану дій по євроінтеграції; 4) реформування системи відбору та кар'єрного просування, подальше впровадження інституту доброчесності, цифровізація публічних процедур; 5) вжиття подальших заходів щодо захисту прав викривачів, а також врегулювання проблемних щодо їх участі у розкритті злочинів; 6) реформування чинного законодавства в частині добору керівників Національної поліції та Державного бюро розслідувань.

Список використаних джерел

1. Корупція в Україні 2025: розуміння, сприйняття, поширеність. Аналітичний звіт за результатами опитування населення та бізнесу. *Національне агентство з питань запобігання корупції*. Київ, 2026. 161 с. URL: <https://nazk.gov.ua/pdfs/?file=/wp-content/uploads/Pages/20/2d/202d5600b17f04d37ca952961c0053db31f58ee616ee5714ad46db54da62a6838850075.pdf>.
2. Добрянська Н. В. Удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. Серія Юридичні науки. 2025. № 2. С. 86–94. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(139\)07](https://doi.org/10.31617/3.2025(139)07).

3. Старенький О. С. Інституційний розвиток Національного агентства з питань запобігання корупції як гарантія реалізації антикорупційної політики в Україні. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2026. № 1. Ч. 2. С. 300–307. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.2.48>.

4. Любохинець Л. С., Танасієнко Н. П., Поплавська О. В. Добросесність та запобігання корупції в Україні: сучасні виклики та перспективи вирішення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*: серія «Економіка»: науковий журнал. Острого : Вид-во НаУОА. 2026. № 40 (68). С. 4–11. DOI: [http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-40\(68\)-4-11](http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-40(68)-4-11).

5. Кравченко М. Г., Артемова Л. М. Участь громадськості у заходах щодо запобігання корупції: підсумки реалізації Антикорупційної стратегії 2021–2025 років. *Київський юридичний журнал*, 2026. № 9. С. 54–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj-2026-9.0>.

6. Комашко В. В., Кравченко С. О. Запобігання корупції як системна проблема антикорупційної політики в Україні. *Věda a perspektivy*. 2025. № 7 (50). С. 111–136. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-7\(50\)-111-136](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-7(50)-111-136).

7. Стан корупції в Україні. Порівняльний аналіз загальнонаціональних досліджень: 2007, 2009, 2011 та 2015. *Київський міжнародний інститут соціології*. 2015. 68 с. URL: https://kiis.com.ua/materials/pr/20161602_corruption/Corruption%20in%20Ukraine%202015%20UKR.pdf.

8. Біленко В. А. Шляхи удосконалення антикорупційного законодавства в Україні в умовах війни. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 241–245. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.43>.

9. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: затв. Законом України від 14 жовт. 2014 р. № 1699-VII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1699-18#n16>.

10. Про засади державної антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки: Закон України від 20 черв. 2022 р. № 2322-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

11. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки (проект). *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL: <https://nazk.gov.ua/pdfs/?file=/wp-content/uploads/Pages/f9/a9/f9a99c5eb872110ddbdc04c740ba1550971bb3c7377e2db5204dde72d932bfa4248691.pdf>.

12. Антикорупційна стратегія на 2026–2030 роки: шлях від ідеї до комплексного державного рішення : *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiyna-strategiya-na-2026-2030-roky-shlyah-vid-idei-do-kompleksnogo-derzhavnogo-rishennya/>

13/ Уряд схвалив Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки: 16 пріоритетних сфер і понад 400 очікуваних результатів. *Forbes Ukraine*. URL: <https://forbes.ua/news/uryad-skhvaliv-antikoruptsiynu-strategiyu-na-20262030-roki-16-prioritetnikh-sfer-i-ponad-400-ochikuvanikh-rezultatativ-15052026-38870>.

14. Сокурєнко В. В. Політична корупція як виклик майбутньому української державності. *Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ ; Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 17–20.

15. Економічний індекс верховенства права (квітень 2024). *EasyBusiness*. URL: <https://easybusiness.in.ua/ekonomichnyy-indeks-verkhovenstva-prava-komanda-easybusiness-stvoryla-instrument-vymiruvaniuvannia-vplyvu-pravosuddia-na-ekonomiku-ta-biznes/>.

16. Report «Ukraine 2024» Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions. Communication on EU enlargement policy. Brussels, 30.10.2024. SWD (2024) 699 final. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf.

17. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

18. Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки»: схвалено Указом Президента України № 273/2023 від 11 трав. 2023 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>.

19. Дзевелюк А. В. Цифрова трансформація публічного адміністрування як механізм запобігання корупції. *Актуальні проблеми держави і права*. 2026. № 109. С. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v109.2026.9>.

20. Хамходера О. П., Снісарчук Т.М. Право викривача на винагороду: зміст, критерії, порядок реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 183–190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/44>.

21. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

22. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

23. Спільна заява Комісарки Марти Кос та Віцепрем'єр-міністра України Тараса Качки. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/statement_25_3030.

Дата першого надходження статті до видання: 04.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.03.2026